

Zienswijze op het Ontwerp Circulair Materialenplan (CMP)

Namens Branchevereniging Kringloop Nederland

Inleiding

Branchevereniging Kringloop Nederland (BKN) ziet het Ontwerp Circulair Materialenplan (CMP) als een belangrijke stap. Het CMP voorziet in een duidelijke bundeling van relevante wet- en regelgeving inclusief diverse nuttige handreikingen, de verbeterde structuur en toegankelijkheid ten opzichte van het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP3) bieden een grote meerwaarde. Wel hebben wij diverse op- en aanmerkingen, zorgen en vragen bij het CMP.

Een eerste punt van zorg dat BKN wil meegeven: het CMP bevat ruim 800 pagina's, wat een inspraakperiode van 6 weken erg beperkt maakt om een gedegen analyse uit te kunnen voeren. De genoemde noodzaak en tempo van werken is begrijpelijk, maar een langere inspraakperiode voor zo'n omgankelijk en belangrijk plan zou verstandiger zijn geweest en de zorgvuldigheid ten goede komen.

De naamgeving CMP zelf is een voortuitgang; door materiaalstromen vanuit circulariteit te bespreken in plaats van een benadering als afval, zoals in het LAP3, draagt bij aan de mentaliteitsverandering die nodig is om tot een circulaire economie te komen. Helaas moeten we wel vaststellen dat ook het CMP nog sterk gericht is op de verwerking van afvalstoffen. Dit wordt het duidelijkste in de keuze voor de naamgeving bij afval- en ketenplannen. Dit veronderstelt namelijk nog steeds dat materialen en grondstoffen als afval benaderd worden in het CMP.

In algemene zin zien wij het CMP als een goede stap vooruit, wel is er nog werk aan de winkel en is het een gemiste kans dat er niet gekozen is om, naast het verzamelen van al bestaande wet- en regelgeving, verder vooruit te kijken. Het aanscherpen van ambities en middelen waarmee circulariteit bevordert wordt, en het voeren van beleid hoger op de R-ladder zouden wat ons betreft de voorkeur hebben. Tot slot neemt het CMP de voorkant van de keten onvoldoende mee. Het is te waarderen dat de ontwerp- en productiefase worden meegenomen, maar zaken als een verplicht recycelaatgehalte, repareerbaarheid en afvalpreventie zijn bij lange na nog niet voldoende ingebed in het CMP en het Nederlandse beleid in algemene zin. Hierdoor blijft het CMP een opsomming van (bestaande) regels en handreikingen in plaats van dat het nieuwe ambitie en energie de circulaire economie inblaast.

Naast het feit dat het CMP niet wordt aangegrepen om nieuwe ambities de circulaire economie in te blazen, mist wat BKN betreft nog een belangrijke koppeling: de verbinding met sociale doelstellingen en sociale werkgelegenheid. Een koppeling die juist veel kansen biedt in het circulaire domein. Voor de circulaire economie hebben we veel handen nodig, dat is ingewikkeld nu we te maken hebben met krapte op de arbeidsmarkt. Tegelijk zien we dat er veel mensen langs de kant staan, die graag aan de slag willen. Door de koppeling te leggen tussen ambities op gebied van circulaire economie en sociale werkgelegenheid, kun je aan beide opgaven werken.

In [Europa](#) zien we bijvoorbeeld al enige mate van erkenning van dit feit bij de herziening van de Kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra). Door op nationaal niveau deze koppeling ook te gaan maken, werk je niet alleen aan een circulaire economie, maar ook aan een duurzame en inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen kan bijdragen en meedoen. Concreet kan er gedacht worden aan regels rondom aanbestedingen: maak sociaal werkgeverschap een criterium. Of investeer in circulaire vaardigheden van

de toekomst, wat meer reparateurs oplevert. Door dit sociale component toe te voegen aan het CMP, komen we tot een daadwerkelijk complete visie op circulariteit: duurzaam en sociaal.

BKN en de kringloopbranche blijven graag, samen met andere partijen, een rol spelen bij de verdere ontwikkeling van het CMP en de circulaire economie, zodat we samen kunnen toewerken naar een écht circulaire economie waarin iedereen mee kan doen.

Hoofdlijnennotitie ontwerp Circulair Materialenplan

“Een brug tussen beleid en uitvoering”, zo wordt het CMP omschreven. Een beeld dat we vanuit BKN voor een groot deel kunnen onderschrijven. Een versterkte ketenbenadering, praktische handvatten en concrete uitgangspunten vormen een solide basis om tot meer circulair materiaalgebruik te komen. Voordat we inhoudelijk ingaan op de hoofdlijnennotitie bij het CMP hebben we enkele algemene vragen:

- Hoe gaat de Rijksoverheid de samenwerking in de keten bevorderen?
- Hoe wordt geborgd dat relevante stakeholders op tijd en structureel betrokken worden bij het actualiseren van het CMP?
- Hoe krijgt de voorkant van de keten concreet meer verantwoordelijkheid voor de producten die zij op de markt brengen? Aangezien een UPV voor elke mogelijke materiaalstroom te ambitieus lijkt.
- Is er bij het CMP wel gekeken naar hoe we de circulaire- en de sociale economie met elkaar kunnen verbinden?

Gebruiksvriendelijk en toegankelijk (3.1)

Het is een goede stap dat gebruiksvriendelijkheid en toegankelijk een verbeterlag krijgen ten opzichte van LAP3. Dit is noodzakelijk zodat iedereen mee kan in een circulaire economie. De hoofdlijnennotitie zelf is zeker nog geen B1 niveau, aangezien woordkeuzes als ‘beoogt’, ‘stringenter’, ‘inert’ en ‘vigerend wettelijk kader’ nog op tal van plekken te lezen zijn. Het zou, indien deze notitie geschikt moet zijn voor een breder publiek, aan te raden zijn om hier nog een taalkundige slag over te maken. Juist vanwege sociale inclusie en het feit dat een breed werkveld aan de slag moet kunnen met handreikingen en de belangrijke informatie die het CMP bevat zou een B1 taalniveau zoveel mogelijk aan te raden zijn. Door inclusief taalgebruik te kiezen, versterken we sociale inclusie. Wat onmisbaar is voor de circulaire transitie.

Ketenplannen (3.3.1)

Er wordt gesteld dat na inwerkingtreding er ervaringen met de ketenplannen van het CMP worden opgehaald om vervolgens te bepalen welke stromen zich verder lenen voor een ketenplan. Hierbij hebben wij wel de vraag: hoe wordt dit gedaan? Hoe wordt er zorg gedragen voor een afspiegeling van alle relevante stakeholders, waarin zij ook écht gehoord worden? En wordt er niet alleen gekeken naar het toevoegen van nieuwe ketenplannen, maar ook naar het aanvullen en herzien van bestaande ketenplannen?

Meer sturen op hoogwaardige verwerking (3.4)

Meer sturen op hoogwaardige verwerking is een goede stap, minimumstandaarden kunnen hier zeker bij helpen. In de Hoofdlijnennotitie wordt erkent dat een minimumstandaard te weinig stimulans biedt om

het beter te doen dan het minimum. BKN wil dan ook de volgende vraag meegeven: bieden de drie genoemde vlakken voldoende basis bij de doorontwikkeling om ambitieuzere (en op de R-ladder hogere) methodes van verwerking te stimuleren?

Vollastsystematiek (3.4.1)

Circulaire en innovatieve verwerking heeft altijd de voorrang, een sentiment wat BKN steunt. Een uitgangspunt wat terugkomt in hoe koplopers gestimuleerd worden via de vollastsystematiek. Deze systematiek klinkt interessant, maar roept nog een aantal vragen op.

Vanuit de R-ladder geredeneerd zou hergebruik en reparatie altijd de voorrang hebben op recycling en tot slot stort. Dit zou betekenen dat zolang er capaciteit is bij bijvoorbeeld kringlooporganisaties en reparatie- en refurbishment bedrijven om deze spullen in te nemen, te repareren en te verkopen dit voorrang zou hebben op recycling. De vraag is: klopt deze redenering? Of ziet de vollastsystematiek alleen toe op de minimumstandaarden? Verduidelijking van dit systeem, aan de hand van eventuele voorbeelden zouden hierbij de praktijk kunnen helpen bij welke mogelijkheden en plichten er zijn. BKN hecht er dan ook aan dat er een duidelijke definiëring en afbakening komt. Duidelijkheid op het gebied van welke stromen binnen de vollastsystematiek zullen vallen zijn dan ook snel nodig. Indien dit bijvoorbeeld van toepassing wordt op textiel en meubilair, dan lopen kringlooporganisaties namelijk al tegen de capaciteit aan vanwege de mondiale textielcrisis en ruimtegebrek.

Daarnaast ontstaat ook de vraag hoe verwerkers moeten weten of andere verwerkers nog capaciteit hebben om de nieuwe/vollast verwerkingsmethode toe te passen? Deze systematiek dwingt tot samenwerking tussen verschillende partijen, iets wat wij natuurlijk toejuichen, maar de praktische uitvoerbaarheid, en mogelijke verplichtingen die dit oplevert, zorgen nog voor onduidelijkheden. In het verlengde hiervan: de invoering van het vollaststelsel biedt de mogelijkheid van het ontstaan van twee parallelle systemen. Komt er een maximumtermijn waarbinnen de oude standaard definitief moet worden vervangen? Hiermee zou je namelijk voorkomen dat innovatieve oplossingen maar beperkt ingezet worden, omdat dit niet ten goede komt aan bestaande businessmodellen en daarmee de circulaire economie afgeremd wordt.

Motie GroenLinks (3.4.4)

De naar aanleiding van motie Bouchallikht opgestelde Handreiking voortgezet gebruik bij milieustraten is een belangrijke aanvulling voor het stimuleren van hergebruik. Het is een goede stap dat deze is opgesteld, gepubliceerd is en opgenomen zal worden in het CMP. Toch wil BKN meegeven dat het jammer is dat deze handreiking niet is meegenomen in de scope van de inspraakprocedure, aangezien de sector hier al lang op wacht.

Circulair materiaalgebruik

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan alle fasen in de productketen, helaas blijft het hierin vooral bij informerende teksten. We lezen dat hergebruik te verkiezen is boven recycling. Een uitgangspunt wat wij van harte onderschrijven. Hoe hoger op de R-ladder, hoe beter. Wat mist op dit vlak, en dat geldt niet alleen in dit hoofdstuk, maar in het hele CMP is sturend en eventueel dwingend beleid om dit ook daadwerkelijk vorm te geven en belemmeringen weg te nemen.

BKN steunt het feit dat de ketenverantwoordelijkheid nadrukkelijk opgeworpen wordt. Van producent, ontwerper, tot consument en inzamelaar en verwerker en alles daartussen; we dragen allemaal bij aan de circulaire ambities. Het is goed om te zien dat de rol voor alle doelgroepen erkent wordt in de opgenomen Uitgangspunten. Ter verduidelijking zou in de uitwerking van de uitgangspunten in

hoofdstuk 2 paragraaf 2 en alle volgende sub paragrafen rekening gehouden kunnen worden met alle rollen. Neem bijvoorbeeld het uitgangspunt “Produceer en koop niks wat niet nodig is”, de uitwerking onder 2.2.1 ziet momenteel alleen toe op de consument, terwijl producent en inkoper hier ook een essentiële rol in vervullen. De noodzaak hiertoe is namelijk dat je als producent een ander uitgangspunt hebt: producten verkopen. Het uitgangspunt ‘produceer niks wat niet nodig is’ staat hier dan haaks op. Extra handvaten aan de hand van voorbeelden of uitleg over hoe de uitgangspunten voor alle groepen geïnterpreteerd moeten worden zouden dan ook aan te raden zijn.

Afvalstof of niet-afvalstof

Het hoofdstuk ‘afvalstof of niet-afvalstof’ bevat veel nuttige stroomschema’s en kaders om te bepalen of je als organisatie met een afvalstof te maken hebt, of niet. Het is helaas wel direct te merken dat het hoofdstuk ‘afvalstof of niet-afvalstof’ en de bijbehorende handreiking zich op bevoegde gezagen richt. De teksten, met name in de handreiking, bevatten veel verwijzingen naar arresten en wetsartikelen. Dit maakt het een technisch en lastig verhaal. De grootste zorg die BKN bij dit hoofdstuk en handreiking heeft is de praktische werkbaarheid van deze teksten. Daarnaast komt het in de kern, ondanks alle juridische verwijzingen, nog steeds neer op het volgende: per situatie moet bekeken worden of het om afval gaat of niet. Dit maakt de ‘afvalstatus’ omslachtig. Een eenvoudiger en uniform afwegingskader zou dit vergemakkelijken, waarbij de status van afval niet zomaar wordt toegekend. Dit past namelijk niet bij de circulaire ambities die uitgaan van het CMP.

Reparatie en hergebruik

Reparatie en hergebruik zijn belangrijke pijlers voor kringlooporganisaties, het is dan ook goed om te zien dat hier ruim aandacht aan geschonken wordt, inclusief aandacht voor circulaire ambachtscentra (CA’s) en repair cafés. Reparatie en hergebruik zijn belangrijke elementen om de levensduur van producten te verlengen en hebben wat BKN betreft natuurlijk voorrang op recycling en afvalverwerking als het op materialen aankomt. Dit hoofdstuk uit het CMP bevat veel praktische handvatten en duidelijke Q&A’s, maar roept ook vragen op en heeft nog verduidelijking en aanvulling nodig.

Producenten (3.1)

BKN vindt het een gemiste kans dat als het op producenten aankomt het CMP kiest voor vrijwilligheid. Kijkende naar de paragraaf over wat producenten kunnen doen op het gebied van reparatie en hergebruik, “kunnen” ze: kiezen om onderdelen niet te lijmen, kiezen om goede informatie ter beschikking te stellen over de samenstelling, en ervoor zorgen dat losse onderdelen beschikbaar zijn voor reparatie.

Deze vrijblijvendheid moet er wat BKN betreft echt snel van af. Het is niet uit te leggen dat de rest van de keten aan (strikte) eisen moet voldoen bij verwerking van alles wat producenten op de markt brengen, maar producenten zelf “kunnen kiezen”. Daarom de volgende voorstellen:

- verplichte toepassing van recyclelaar door producenten;
- vergaande verplichting tot repareerbaarheid;
- strikte eisen aan productpaspoorten, zodat consumenten, reparateurs, kringlooporganisaties, en recyclers precies weten waaruit producten bestaan en hoe (en of) ze te repareren zijn;
- Verplicht percentage recyclelaar verwerken in nieuwe producten.

Milieustraten (3.3)

Bij milieustraten valt nog veel winst te behalen op het gebied van hergebruik en reparatie. Gelukkig zijn er steeds meer en betere samenwerkingen tussen kringlooporganisaties en milieustraten, onder andere in de vorm van circulaire ambachtscentra. Ondanks dat de handreiking voortgezet gebruik bij milieustraten buiten de inspraakprocedure valt, maken wij toch graag van de gelegenheid gebruik om enkele gedachten mee te geven om hergebruik en reparatie via milieustraten te stimuleren.

In de discussie over CA's en andere samenwerkingen tussen kringlooporganisaties en milieustraten wordt de capaciteit van kringlooporganisaties vaak als belemmerende factor gezien. Hier wordt voorbijgegaan aan een belangrijke onderliggende reden: ruimtegebrek. Dit gaat om o.a. winkelvloer, opslagcapaciteit, werkplaatsen waardoor er opgeschaald kan worden met reparatie- en upcycle activiteiten, maar ook aanvullende ruimte om extra reparatiemogelijkheden te bieden in kringlooporganisaties en CA's. Ruimte is namelijk kostbaar, de benodigde uitbreiding hiervan kan niet alleen gedragen worden door kringlooporganisaties. Dit gaat niet alleen over financiële ondersteuning, maar ook om een gebrek aan geschikte (betaalbare) ruimte en beperkingen vanuit bestemmings- en omgevingsplannen, bijvoorbeeld om specifieke activiteiten op een locatie uit te voeren.

Het zou aan te raden zijn om meer en betere richtlijnen en informatie richting gemeenten, milieustraten en kringloopcentra beschikbaar te stellen. Hierin zou tenminste naar voren moeten komen:

- welke mogelijkheden zijn er tot financiering;
- welke mogelijkheden zijn er m.b.t. omgevingsplannen en -vergunningen;
- hoe stimuleer je meer circulaire economische activiteiten in dorps- en stadscentra, waardoor hergebruik rendabeler wordt.

Deze punten zouden ook meegenomen kunnen worden bij een verdere uitwerking van het hoofdstuk 'Decentrale regels', onder 3.7 Ruimte voor circulaire initiatieven, waar vooralsnog vooral vrijblijvend gesteld wordt dat: "Voor het stimuleren van een circulaire economie kunnen gemeenten met het omgevingsplan gewenste en ongewenste functies activiteiten beïnvloeden." Meer sturing en ondersteuning vanuit het Rijk bij het stimuleren van circulaire initiatieven is wenselijk.

Een tweede onderwerp waar meer naar gekeken moet worden is de voorlichting van burgers. De gemiddelde Nederlander brengt spullen naar een milieustraat omdat zij ervan af willen, hergebruik en reparatie zullen zij mooi meegenomen vinden, maar zij zullen er van uit gaan dat dit op de milieustraat wel uitgezocht wordt. De vraag is dan ook: weet de gemiddelde burger dat de intentie bij het naar de milieustraat brengen van goederen en spullen leidend is voor de afvalstatus? Ook bij CA's ontstaat regelmatig onduidelijkheid over de afvalstatus, daar gaat het vaak over 'voor of na de slagboom' een vraag die direct raakt aan hoe goed we kunnen repareren en hergebruiken. Regelgeving werkt hergebruik en reparatie dus niet in de hand. Onduidelijkheid richting burgers en het werkveld zijn hierin een uitdaging. Naast betere voorlichting moet er wat BKN betreft ook gekeken worden naar het makkelijker classificeren van materialen als 'product' of 'grondstof', nadat zij als afval zijn binnengekomen. Dit zou hergebruik en reparatie kunnen bevorderen.

Tot slot, een onderwerp wat niet in het CMP lijkt voor te komen: kringlooporganisaties ontvangen goederen, die ook de afvalstatus bereiken: dit wordt beleidsmatig als bedrijfsafval gezien. Waardoor kringlooporganisaties moeten betalen voor het afvoeren van goederen die zij gratis binnen hebben gekregen. Op lokaal niveau kan het voorkomen dat gemeenten en/of milieustraten hier afspraken over maken, maar als het aan BKN ligt zouden kringlooporganisaties met maatschappelijk doel (Keurmerk

Kringloop Nederland, ANBI- of SBBI-status) een uitzondering van deze kosten voor bedrijfsafval moeten krijgen, aangezien zij in de regel juist bijdragen aan het verminderen van de hoeveelheid afval door tweedehands en reparatie te stimuleren.

Voortgezet gebruik en reparatie EEA (o.a. 3.3.3, 3.3.6, 3.4.2, 3.4.4, 3.5.2, en 3.5.3)

Een onderwerp dat op meerdere plekken in het CMP langskomt is het voortgezet gebruik en repareren van (A)EEA. Dit is een enorm belangrijk onderwerp: EEA bevat kritieke materialen, zijn kostbaar om te produceren en levensloopverlenging via reparatie en hergebruik is hier vaak een goede mogelijkheid. Het is een stroom waar nog veel winst te behalen valt.

Voor veel kringlooporganisaties levert de huidige situatie belemmeringen op in de mogelijkheden die zij hebben om te repareren. Reparatie, kannibaliseren, van twee-een maken, etc., wet- en regelgeving staat levensduurverlenging van (A)EEA vaak in de weg. Het verplichte CENELEC-certificaat belemmert 'kannibaliseren' en het slopen van apparaten voor bruikbare componenten. Het behalen van een CENELEC-certificaat vereist een aanzienlijke investering, wat zeker voor kleinere organisaties en not-for-profit (kringloop)organisaties, zoals de leden van BKN, een enorme horde is om te nemen. Daarom zou er een differentiatie gemaakt moeten worden in certificeringseisen en bijvoorbeeld gekeken moeten worden naar de invoering van een CENELEC-light of een alternatief. Zo kunnen we inzetten op maximale herbruikbaarheid en levensloopverlenging van producten die gebruik maken van kritieke grondstoffen.

Een veelgehoord tegenargument is veiligheid. Veiligheid staat bij het (ver)werken van (A)EEA natuurlijk voorop, daarom krijgen kringlooporganisaties met het Keurmerk Kringloop Nederland ook elke anderhalf jaar een strikte audit, waar veiligheid een onderdeel van is.

Al met al biedt het CMP zeker kansen voor de kringloopbranche op het gebied van EEA, vooral op het gebied van gestructureerd hergebruik en in de toekomst verbeterde productontwerpen. Tegelijkertijd zorgen strenge regelgeving, certificeringseisen en afvalstatusbeoordelingen voor uitdagingen en mogelijke risico's. Het is dan ook aan te raden om heldere richtlijnen te krijgen over wat als herbruikbaar wordt geaccepteerd en hoe kringlooporganisaties zich hierop kunnen voorbereiden.

Kringloopwinkels (3.4)

Het is goed om te zien dat kringlooporganisaties nadrukkelijk worden meegenomen in dit deel van het CMP, met duidelijke Q&A's en verwijzingen naar geldende wet- en regelgeving. Wel zou BKN in het vervolg er voorstander van zijn om te spreken over kringlooporganisaties. Dit omdat de winkel een onderdeel is van wat deze bedrijven aan activiteiten aanbieden. Er valt namelijk ook te denken aan: reparatiemogelijkheden, textiel sortering, upcycling, etc..

Bij wie moet de consument zijn als een product gekocht in de kringloopwinkel stuk gaat? (3.4.5.)

BKN onderschrijft de boodschap van dit stuk. Wel willen wij meegeven dat de GPSR-wetgeving hier mogelijk anders naar kijkt. Bij verkoop van het product zijn, zoals in het CMP staat, vaak minder gegevens bekend (bijvoorbeeld leeftijd of dat het ooit gerepareerd is), waarbij BKN-leden natuurlijk uitgaan van het geldende consumentenrecht. Echter, lijkt de GPSR hierin voorbij te gaan aan het feit dat kringlooporganisaties nooit de exacte informatie over goederen die zij innemen kunnen weten. Het kan ook niet de bedoeling zijn dat alles bij de kringloop dan maar als antiek verkocht moet worden, omdat dit niet onder de GPSR valt.

Daarom de vraag: kunnen wij de volgende zin als toezegging zien, ook op het gebied van de GPSR: "Ook de aard van het verkooppunt moet meegenomen worden: van een kringloopwinkel mag minder inhoudelijke expertise verwacht worden dan van een gespecialiseerd bedrijf."

Afvalplan elektronisch afval

In algemene zin staat veel van de input van BKN over het afvalplan elektronisch afval ook onder het kopje *Voortgezet gebruik en reparatie EEA* uit het hoofdstuk *Reparatie en hergebruik*.

Het is goed dat er aan producteisen wordt gewerkt die de repareerbaarheid en recyclebaarheid verbeteren. Als het aan BKN ligt is het zaak dat het kabinet hier vasthoudt aan ambitieuze doelstellingen, om elektronica zo lang mogelijk te kunnen blijven gebruiken.

Ook op het gebied van (A)EEA is het belangrijk dat er een duidelijk en simpel kader is om vast te stellen of het om (voorbereiding voor) hergebruik of afval gaat. Een versimpeling die ruimte biedt voor meer reparatie en hergebruik zou de voorkeur hebben.

Ketenplan meubels

Nationaal Programma Circulaire Economie (1.2.1)

In het NPCE wordt een mooi toekomstbeeld geschetst over meubels: "het toekomstbeeld voor 2050 is dat meubels voldoen aan de hoogst haalbare circulaire producteisen, waaronder recyclebaarheid, demonteerbaarheid en gebruik van recyclelaaf. De levensduur van meubels is maximaal verlengd. Meubels worden hergebruikt, gerepareerd en opgeknapt, en aan het einde van hun (lange) levensduur worden materialen gerecycled om als secundaire grondstof toegepast te worden." Dit is een visie die BKN van harte onderschrijft. Helaas is het een visie die niet ondersteunt wordt door de praktijk. De kwaliteit van meubels is de laatste jaren hard achteruitgegaan, *fast furniture* is bijna meer regel dan uitzondering. De kwaliteit is slechter en collecties wisselen elkaar in een te hoog tempo af. Daarnaast is reparatie lang niet altijd mogelijk, zeker niet bij *fast furniture*. Met de ingang van het 'right to repair' is een eerste stap gezet, producenten moeten de mogelijkheid tot reparatie en reserveonderdelen bieden, maar er is nog een lange weg te gaan om tot een echt circulaire meubelketen te komen.

Concreet zouden volgende stappen meegenomen moeten worden in bindend beleid, wat zijn weerslag gaat vinden in het CMP:

- stel striktere kwaliteitseisen, wacht hierbij niet Europese (ESPR) wetgeving;
- stimuleer kennis en uitvoering van onderhoud door consumenten. Hiermee wordt de levensloop verlengt, laat dit geen open idee in het beleid worden;
- stimuleer reparatie door het verlagen van btw-tarief op reparatie. Vervangen blijft de goedkopere optie zolang arbeid en reparatie kostbaar zijn.

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (1.2.3)

In het ketenplan hout wordt gesproken over het feit dat het kabinet de mogelijkheid van een UPV meubels verkent. Dit is een ontwikkeling waar BKN graag actief betrokken bij blijft. Meubilair vormt een belangrijke inkomsten- en kostenpost voor de kringloop. In de discussie omtrent ruimte is dit namelijk een belangrijk punt: meubilair neemt veel ruimte in beslag. Het is een productstroom waar in de hele levensloop, van ontwerp tot verbranding enorm veel winst te behalen valt op het gebied van circulariteit. Wat BKN betreft moet hier dan ook ambitieus beleid op komen.

Vorbereiden voor hergebruik (13.2.1)

Hout en met name meubels bieden een goede basis voor hoogwaardig hergebruik. Een duurzaam materiaal, wat lang mee kan gaan mits goed verzorgd en hergebruikt. Ook is het een grondstof dat geschikt is voor upcycling of hergebruik wat afwijkt van de oorspronkelijke intentie. Naast de verkoop van meubilair hebben veel kringlooporganisaties een werkplaats. Hier worden producten gerepareerd, bijgewerkt, nieuwe producten gemaakt, en andere creatieve manieren gevonden om oud hout nieuw leven in te blazen. De uitdaging, als je strikt naar het ketenplan hout kijkt: pas na inname van meubilair zal soms blijken of reparatie of (hoogwaardig) hergebruik mogelijk is. Een kast, die er op het eerste oog bij inname nog goed eruitziet, kan bijvoorbeeld toch te erg beschadigd zijn of structureel niet meer in orde zijn waardoor het als afval afgedankt moet worden. Wat helaas ook weer voor extra bedrijfsafval van de kringloop zorgt, met daarbij horende kosten. Daarentegen kan een kastje op het eerste oog als 'afval' gezien worden bij inname, maar nog goede planken bevatten die gebruikt kunnen worden in een houtwerkplaats. BKN wil dan ook meegeven dat een grondstof, zo divers en bruikbaar als hout niet te rigide behandeld moet worden. Is er bij opstellen van het CMP rekening gehouden met dit soort casussen? En hoe veel ruimte is er voor maatwerk? Want als de afvalstatus wordt bereikt is er weer minder mogelijk.

Ketenplan Textiel

BKN juicht toe dat er een Ketenplan Textiel is opgesteld. Hiermee wordt aan de hele textielketen een overzichtelijk document geboden waarmee gewerkt kan worden. In algemene zin moet meteen opgemerkt worden dat er veel vrijblijvendheid in zit, producenten krijgen een overzicht van keuzes die ze kunnen maken, terwijl kringlooporganisaties met bergen textiel achterblijven. Deze zijn vaak ook nog van enorm slechte kwaliteit, het is daarom extra pijnlijk om te zien dat fast fashion slechts één keer genoemd wordt. 'Fast fashion is uit de mode', een doel uit Europees beleid uit 2022 wat concrete maatregelen mist. Daarnaast mist ultra fast fashion compleet. Dit is kleding die niet alleen slecht in kwaliteit is, en dus amper herbruikbaar, maar ook slecht te recyclen is. Hoe regelt het CMP dit? Want hier is momenteel geen aandacht voor.

Beleid Nederlandse overheid (1.2)

Het Nederlandse beleid richt zich momenteel te veel op de achterkant van de keten. Neem bijvoorbeeld de Nederlandse UPV textiel doelstellingen: deze focussen zich bijna volledig op de achterkant. Sturing op het gebied van minder- en duurzamere productie, een verplicht recycelaatgehalte voor nieuwe producten, het strenger belasten van *virgin* materialen, of ecomodulatie ontbreken compleet. Het gevoerde beleid stimuleert, gelukkig, hergebruik, maar heeft daarentegen veel ambitieuzere doelen voor recycling, wat lager op de R-ladder staat. Daarnaast moet er vezel-tot-vezel gerecycled worden, maar er is momenteel amper een afzetmarkt voor dit recycelaat, omdat veel producenten dit weigeren te gebruiken uit het oogpunt van kostenminimalisatie.

Wat BKN betreft is er aanvullend, en dwingend, beleid nodig op de voorkant van de keten. Nederland moet hierbij niet alleen op Europese richtlijnen en wetgeving wachten, maar zelf proactief aan de slag om overproductie en overconsumptie tegen te gaan. Het is een gemiste kans dat dit niet in het CMP is opgenomen.

Beleidsprogramma circulair textiel 2025-2030 (1.2.2)

Voor de reactie met betrekking tot de uitvoering, in de praktijk en inhoudelijk, van het Beleidsprogramma circulair textiel 2025-2030 verwijzen we naar onze brief aan de staatssecretaris van Openbaar Vervoer en Milieu, die ook te downloaden is op onze [website](#).

Circulair materiaalgebruik (4.1)

BKN onderschrijft het uitgangspunt dat overproductie tegengegaan moet worden. Daarom is het goed om te zien dat er enkele ontwerpprincipes meegegeven worden. Helaas zien we dat het eerste principe 'Produceer en koop niks wat niet nodig is' compleet buiten de werkelijkheid van de textielindustrie staat. In het Beleidsprogramma circulair textiel 2025-2030 wordt erkent dat de textielketen producent-gedreven is. Wat BKN betreft had in het CMP dan ook sturende maatregelen opgenomen moeten worden om overproductie tegen te gaan.

Inzamelen van textiel (7.1)

BKN onderschrijft dat beter ingezameld textiel de kans op hergebruik, en daarna recycling kan verbeteren. De opgenomen wel/niet lijst biedt een duidelijk overzicht van wat wel en niet bij de textielname aangeboden kan worden. Het zou goed zijn als hier meer aandacht voor komt via publiekscampagnes.

Daarnaast is BKN van mening dat er op het gebied van het verzamelen van textiel een gemiste kans bestaat in het Nederlandse beleid: het verbinden van de sociale- en circulaire economie. In andere landen, zoals [Spanje](#), wordt bij aanbestedingen ten minste 50% van het textiel ingezameld door sociale ondernemingen. Hierdoor krijgen mensen die normaal gesproken een afstand tot de arbeidsmarkt hebben de kans om deel te nemen op de werkvloer. BKN zou graag zien dat dit in het CMP en de Nederlandse aanbestedingswetgeving wordt opgenomen. Of dat er op z'n minst een richtlijn komt voor overheidsaanbestedingen waarin de sociale- en circulaire impact zwaarder meeweegt.

Minimumstandaard (10.2)

Voor textiel is de minimumstandaard sorteren. Hoe verhoudt dit zich tot het aanstaande verbod op vernietiging voor onverkochte goederen? In 5.1 'Hoeveelheid verminderen' staat dat de minimumstandaard ook voor deze onverkochte goederen geldt. Het vernietigingsverbod juichen wij van harte toe, maar hoe wordt er toegezien op het risico dat onverkochte goederen 'gedumpt' kunnen worden in textielcontainers? Waardoor de verantwoordelijkheid en het probleem wordt afgeschoven op de achterkant van de keten.

Daarnaast is er wat BKN betreft meer zicht nodig op het vernietigen van onverkochte voorraden, aangezien deze ook zijn uitgezonderd van de UPV verplichtingen.